

рахунок надання їм адресного характеру, а саме через систему критеріїв для ферм, які:

- збільшують кількість тварин на відгодівлі;
- підвищують продуктивність тваринництва під зобов'язання фермера збільшити надой молока та добовий приріст худоби;
- підвищують якість молока та м'яса;
- використовують сучасні наукові рекомендації стосовно відгодівлі та утримання худоби тощо.

8. впровадження системи сучасних стандартів, котрі стосуються:

- біологічної безпеки тварин, а також продукції та сировини тваринницького походження що ввозяться на територію України;
- кормів для тварин, котрий би встановлював вимоги до маркування, змісту генетично модифікованих інгредієнтів тощо;
- продуктів тваринницького походження (м'ясо та ковбаси, молоко та його продукти), котрі б дозволяло споживачу отримати достовірну інформацію про її якість.

Бібліографія:

1. Офіційний сайт FAO: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org>

2. Кузнецова И. Стратегический вектор развития национального зернового рынка как основа устойчивого экономического роста Украины // Бізнес Інформ, ХНЕУ – 2011. – № 7 (1). – С. 69-72

3. Офіційний сайт Державного комітету статистики: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Богдан ЛУЦІВ

Тернопільський національний економічний університет, Україна

Андрій ТИМКІВ

Тернопільський національний економічний університет, Україна

БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР В СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Упродовж останніх років в Україні частково досягнуто певних елементів стабілізації банківської системи із збереженням її ринкової орієнтації, здатної відігравати важливу роль у посиленні стабілізаційних процесів та здійсненні структурних перетворень в економіці загалом. Цьому сприяли економічне зростання та фінансова стабілізація в країні до 2014 р. Однак участь банківської системи у розвитку економіки держави ще залишається недостатньою.

Даний формат викладу матеріалу не дозволить в повній мірі розкрити більшість проблем, що негативно позначаються на розвитку банківської системи і які лежать поза площиною власне банківської системи. Тому лише фрагментарно означимо проблеми, що стримують розвиток банківської системи України і які притаманні суто банківській системі, серед яких є:

- високий рівень залежності ресурсної бази від зовнішніх запозичень і значна частка іноземного капіталу в структурі банківської системи України;

- відсутність у банках ефективних механізмів та інструментів управління активами і пасивами, ризиками, планування та стратегії розвитку;

- низька рентабельність активів банків через загальну низьку якість активів, високу питому вагу неприбуткових активів у загальних активах банків та невиправдано високу вартість ведення бізнесу;

- низький рівень банківського менеджменту та корпоративного управління.

В умовах нестабільності сучасного фінансового середовища кардинально змінюються місце і роль банків, які мають змогу поєднувати діяльність на кредитному ринку та на ринку цінних паперів. У цьому контексті важливо оцінити участь банків у процесах інвестиційного кредитування реального сектору економіки в територіальному розрізі. Регіон – це не просто окрема адміністративна одиниця, а конкретна територія з певними природними, геополітичними, економічними, демографічними та іншими особливостями, під впливом яких перебуває і банківська діяльність. Особливо територіальні відмінності позначаються на чисельності невеликих банківських установ, їхніх філій, асортименті пропонованих банківських продуктів, що, у свою чергу, впливає на соціально-економічний розвиток та інвестиційну привабливість конкретного регіону. Втім недостатність таких установ спостерігається в депресивних регіонах та слаборозвинутих територіях.

Для характеристики економічного розвитку регіонів необхідно обрати групи показників, які характеризують, з одного боку, обсяги залучення депозитів та їх залежність від наявних доходів населення а, з іншого боку, – обсяги вкладення банками коштів у розвиток регіону, зміну валового регіонального продукту у розрахунку на одну особу. Так, обсяги депозитних коштів на рахунках клієнтів-резидентів за секторами економіки графічно представлено на рис. 1.

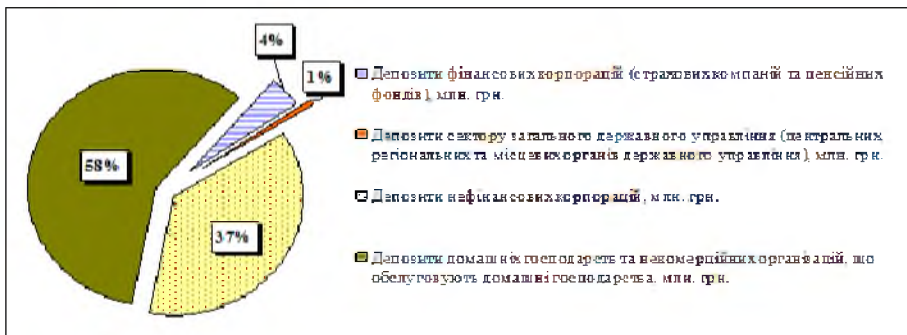

Рис. 1. Депозити, залучені банками України за секторами економіки, на кінець 2016 р. [1]

Як бачимо, найбільші обсяги коштів банки залучають від фізичних та юридичних осіб. Зокрема, 58% від усіх депозитів припадає на кошти домашніх господарств та некомерційних організацій, які обслуговують домашні господарства, 37% – кошти нефінансованих корпорацій, тобто юридичних осіб – суб'єктів господарювання. У регіональному розрізі (див. рис. 2) 50% усіх залучених банками депозитів припадає на головний фінансовий центр країни, зокрема, на м. Київ та Київську область. Це пояснюється тим, що і кількість банківських установ та їхніх структурних підрозділів, і густота населення у столиці є вищою, ніж в інших регіонах, відповідно і концентрація коштів є значною. Це характеризує високий рівень економічного розвитку цього регіону.

Для виявлення взаємозв'язків між обсягами депозитних коштів та отримуваними доходами фізичних осіб на регіональному рівні важливим стає показник наявного доходу у розрахунку на одну особу, який характеризує рівень соціально-економічного розвитку регіону. Саме рівень доходів та можливість заощаджень населення сприяють збільшенню ресурсної бази банку та вважаються основним джерелом строкових банківських ресурсів, які використовуються для вкладення коштів у розвиток економіки.

Втім, як свідчать сучасні реалії, незважаючи на такий розподіл депозитів резидентів, для здійснення можливого кластерного аналізу та групування областей за обсягами депозитних коштів важливо враховувати такі чинники:

1. За сучасних умов розвитку економіки значна кількість підприємств є збитковою, що унеможливорює вкладення ресурсів підприємств на депозитні рахунки у банках.

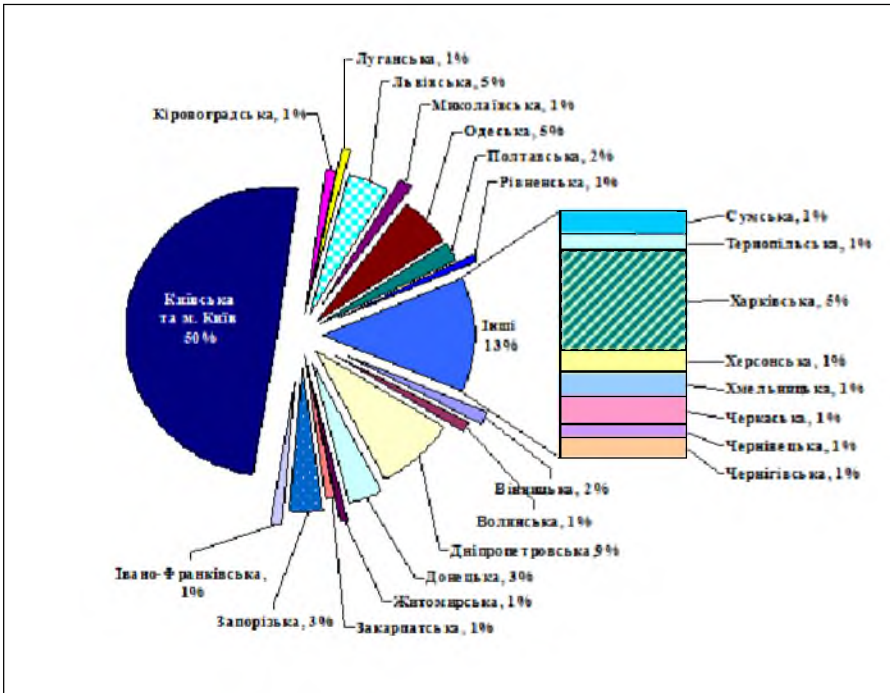

Рис 2. Розподіл депозитів резидентів, залучених банками України у розрізі областей, станом на кінець 2016 р. [1]

2. Прибуток суб'єктів господарювання часто використовується на розвиток власного виробництва, підтримки бізнесу і реінвестується у діяльність підприємства.

3. Окремі статистичні дані у розрізі регіонів щодо діяльності інституційних секторів економіки не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації і не відображаються у відкритих офіційних інформаційних джерелах.

В контексті нашого дослідження важливо проаналізувати обсяги кредитів банків, наданих клієнтам-резидентам за секторами економіки та у розрізі областей. Графічно розподіл кредитів банків, наданих резидентам України за секторами економіки, наведено на рис. 3.

З рис. 3 бачимо, що на кінець 2016 р. у загальній сумі наданих банками кредитів переважали кредити, надані нефінансовим корпораціям, тобто суб'єктам господарювання (80,3%), що свідчить про вагомому роль банківських установ у підтримці національної економіки,

фінансуванні реального сектору та сприянні економічному зростанню держави. Частка споживчих кредитів на задоволення власних потреб фізичних осіб на кінець 2016 р. становила лише 17,8%, що, з іншого боку, може бути пов'язане і з високими процентними ставками за кредитами фізичним особам та характеризує низький рівень платоспроможності українських громадян і неможливість сплачувати за зобов'язаннями. Розподіл кредитів за областями (рис. 4) також показує, що найбільші обсяги кредитування клієнтів припадають на столицю України та Київську область (57%). Другу і третю позицію за обсягами банківського кредитування на кінець 2016 р. займали Дніпропетровська (18,9%) та Одеська (4,31%) області.

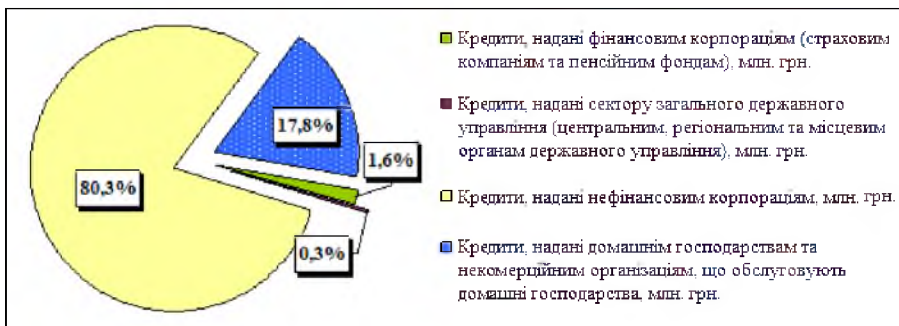

Рис. 3. Кредити, надані банками України за секторами економіки, станом на кінець 2016 р. [1]

Наведені вище результати аналізу за різними показниками банківської діяльності та економічного розвитку регіонів України дозволили виявити рівень розвитку банківської діяльності в областях та диспропорції в реалізації державної політики економічного зростання за різними регіонами. Відповідно до цього найвищий рівень розвитку демонструє столичний регіон, зокрема, Київської області та м. Києва за усіма аналізованими показниками. При цьому більшість регіонів України (18 із 24 областей нашої держави) показали найнижчий рівень економічного розвитку та показників банківської діяльності. До таких областей належать Вінницька, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Кіровоградська, Луганська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Чернігівська та інші. Так, якщо у Донецькій та Луганській областях сповільнені темпи економічного розвитку пов'язані із військовими діями внаслідок російської агресії, то у решти областей такі

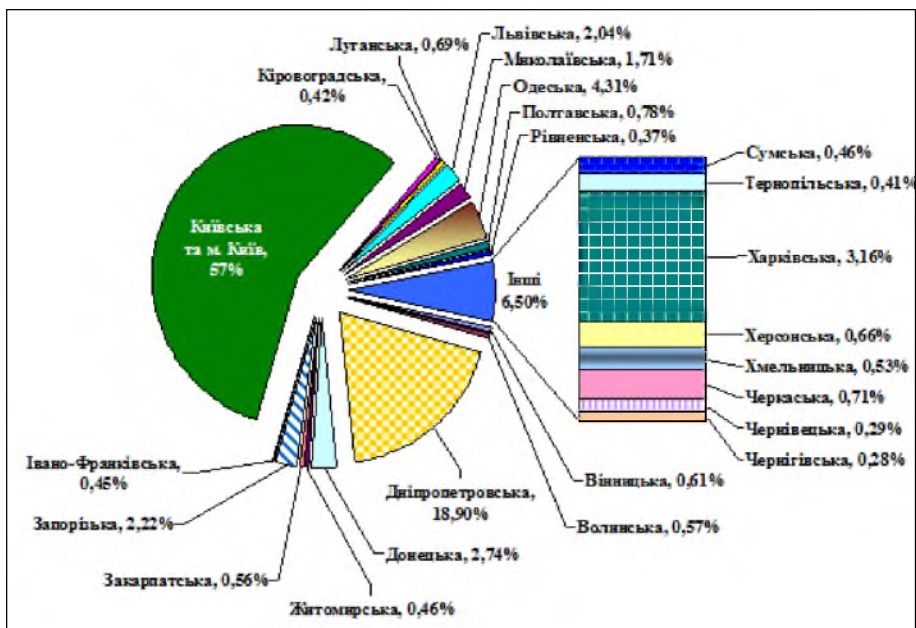

Рис. 4. Розподіл кредитів резидентам, наданих банками України у розрізі областей, станом на кінець 2016 р. [1]

значення показників свідчать про неефективність реалізації державної політики саме на регіональному та місцевому рівнях і, зокрема, слабкий потенціал використання банківських ресурсів для економічного зростання. Наостанок зазначимо, що враховуючи густоту населення, необхідно забезпечити оптимальний рівень пропозиції банківських послуг, який формуватиметься через розвиток банківської мережі, а також інфраструктури для обслуговування безготівкових розрахунків та дистанційного обслуговування клієнтів.

Бібліографія

1. Грошово-банківська статистика [Електронний ресурс] /Національний банк України. – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?Art>.
2. Задорожнюк Н. Проблеми та перспективи розвитку банківського сектора національної економіки України /Н.Задорожнюк //Yong Scientist. – 2015. / – №1 (16). – С.85-88.
3. Пшик Б.І. Фінансово-кредитні відносини в Україні: становлення, розвиток, напрями вдосконалення: монографія /Б.І.Пшик; Інститут регіональних досліджень НАН України. – К.: УБС НБУ, 2011. – 551 с.

4. Сенищ П.М. Банківська діяльність в системі державної політики економічного зростання України: теорія та досвід: монографія /П.М.Сенищ. – Львів: Растр – 7, 2016. – 408 с.

Алла МЕЛЬНИК

Тернопільський національний економічний університет, Україна

СЕКТОРАЛЬНИЙ ВИМІР В ДЕРЖАВНІЙ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА ПЕРІОД ДО 2020 РОКУ: НАМІРИ І РЕАЛІЇ

Постановка проблеми обумовлена як мінімум чотирма причинами: 1) активізацією процесів економічної децентралізації; 2) зростанням уваги до аналізу економічної політики; 3) зміною акцентів у регіональній політиці як в країнах ЄС, так і в Україні; 4) необхідністю моніторингу реалізації нових програмних документів щодо стратегічного розвитку регіонів України.

Основним чинним документом, який визначає зміст сучасної регіональної політики в Україні, є Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 р. (ДСРР). Розроблення стратегії здійснено з урахуванням змін, які відбулися в розвитку регіонів країни за останні роки, зокрема, концентрація економічної активності в центрі (в кількох регіонах), нерівномірність розвитку регіонів, формування неефективної системи управління регіональним розвитком. Окрім того мала місце орієнтація промислової політики на преференції окремим регіонам, підприємствам вугільної та металургійної промисловості в Донецькій і Луганській областях.

Особливості нового стратегічного документу полягають у: по-перше, орієнтації на процес формування та реалізації регіональної політики в трьох основних вимірах – секторальному (галузевому), інституційному, регіональному; по-друге, акценті на стимулюванні економічного розвитку регіонів, більш ефективному використанні їх ресурсного потенціалу, формуванні «точок (полюсів)» економічного зростання, які б стали локомотивами економічного розвитку на відповідній території.

Відповідно, стратегічним завданням секторального підходу є підвищення конкурентоспроможності регіонів та зміцнення їх ресурсного потенціалу, ефективного використання конкурентних переваг. Секторальна (галузева) складова зорієнтована на виконання цього завдання шляхом оптимізації і диверсифікації структури економіки,